

Харківський
національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди

До 220-ї річниці з дня заснування університету

МАТЕРІАЛИ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Мистецька освіта у міждисциплінарному вимірі»

(4–5 червня 2024 року, м. Харків)

Харків – 2024

Секція 3. Інноваційні технології в системі мистецького навчання і виховання

Алтухов В. В.

Використання сучасних музичних технологій в класі ансамблю, аранжуванні: нова якість, нові можливості 53

Жуков В. П., Бежан А. К.

Виховання моральних якостей у студентів в навчальному оркестровому колективі 57

Іванова О. В.

Роль ансамблевого музикування у загальному та професійному розвитку юних музикантів 62

Маточка Д. Є.

Значення інтегрованих уроків музичного мистецтва у формуванні мистецької компетентності учнів 65

Цуранова О. О.

Творча лабораторія як осередок виховання професійних компетентностей майбутніх учителів музичного мистецтва 69

Торопова О. Ю.

Інтеграція мистецтва на уроках з предмету «Я досліджую світ» у початковій школі 72

Секція 4. Реалізація дистанційного та змішаного навчання фахівців мистецького профілю

Сидорова Н. В.

До питання про реалізацію дистанційного та змішаного навчання на уроках з інтегрованого курсу «Мистецтво» 75

Секція 5. Мистецька освіта в умовах сучасних викликів

Бескорса В. М.

Реалізація цілей сталого розвитку в мистецькій світі 81

Погода О.В., Бойчук Є. Є.

Музичне мистецтво в умовах сьогодення 85

Доброносова Ю. Д.

Єдність навчання і виховання як основа формування ціннісних орієнтацій майбутніх дизайнерів 89

Секція 4. Реалізація дистанційного та змішаного навчання фахівців мистецького профілю

ДО ПИТАННЯ ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ З ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «МИСТЕЦТВО»

Сидорова Н. В.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю «014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)»

Науковий керівник: Алтухова А. В.

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
м. Харків, Україна

Нині в Україні, коли навчання систематично й тривало переривається через загрозу безпеки, дистанційне та змішане навчання стає одним із ключових інструментів для забезпечення доступу до освітніх послуг. Досвід організації дистанційного навчання, набутий під час карантинних обмежень через пандемію COVID-19, дозволив швидко відновити освітній процес після запровадження воєнного стану на тлі масштабної збройної агресії. Останні два з половиною роки організація навчання була особливо складною через безпекові виклики, руйнування освітньої інфраструктури та порушення звичних комунікацій між учасниками освітнього процесу, а також вимушене переміщення учнів, їхніх сімей та вчителів як у межах країни, так і за її межі. Тому протягом останніх років вітчизняні заклади загальної освіти переважно працюють у дистанційному або змішаному форматі.

Для проведення дистанційного навчання використовується широкий спектр цифрових інструментів та освітніх ресурсів. Вибір конкретних засобів залежить від рівня цифрової компетентності учасників освітнього процесу, можливостей їхніх гаджетів, доступу до швидкісного інтернету та інших чинників. Використання певних електронних засобів впливає на ефективність онлайн-навчання, організацію оцінювання навчальних результатів учнів і

можливість своєчасного коригування освітнього процесу.

Інтегрований курс «Мистецтво» займає особливе місце у навчальних програмах, оскільки сприяє всебічному розвитку особистості, вихованню естетичних смаків та творчого мислення. Впровадження дистанційного та змішаного навчання в цьому контексті дозволяє забезпечити безперервність навчального процесу, розширити доступ учнів до культурних надбань та сучасних методів навчання, а також підвищити якість освіти через використання інноваційних технологій.

Теоретичні та практичні аспекти дистанційного навчання широко вивчаються українськими та зарубіжними науковцями. Так, серед українських учених В. Биков, Н. Жевакіна, В. Кухаренко, О. Рибалко, Н. Сиротенко, П. Стефаненко, А. Яцишин, А. Алтухова та інші, серед зарубіжних Ч. Ведемеєр, Р. Деллінг, О. Петерсон, І. Роберт, Р. Шанк, А. Хуторской та інші.

Упровадженню моделі змішаного навчання в системі освіти присвячені праці таких авторів, як Є. Желнова, О. Кривонос, В. Кухаренко, М. Нікітіна, А. Стрюк, Ю. Триус, Г. Чередніченко, Л. Шапран та інших.

Метою дослідження є вивчення реалізації дистанційного та змішаного навчання на уроках інтегрованого курсу «мистецтво» на основі аналізу науково-інформативних джерел.

Наразі в Україні переважає дистанційне або змішане навчання. Адже війна унеможливила очне навчання для багатьох здобувачів освіти, тоді як технології дистанційного навчання зробили його доступним для широкого кола учнів. Не менш важливими вони є і в умовах змішаного формату навчання.

Так, у Харківській області через не безпечну ситуацію навчальний процес у середніх та вищих закладах освіти переважно відбувається онлайн. Підкреслимо, що реалізація освітнього процесу під час дистанційної освіти залежить від застосовуваних методів і засобів, самоорганізованості, вміння користуватися інформаційними технологіями, зацікавленості учасників у досягненні найвищих результатів, а також від правильної побудови комунікації

між учасниками навчального процесу. Важливим аспектом є вибір відповідних платформ та інструментів, які дозволяють забезпечити інтерактивність, доступність матеріалів та зручність у використанні. Навчальні матеріали повинні бути адаптовані до онлайн-формату, що включає мультимедійні елементи, відео, інтерактивні завдання та зворотний зв'язок. Найголовнішим критерієм вибору інструментів для організації дистанційного навчання є їх відповідність методичним цілям, тобто те, наскільки певний сервіс або ресурс сприяє досягненню очікуваних результатів у дистанційному форматі [2].

Найбільш дієвими, простими, ефективними та безкоштовними для створення мультимедійного, інтерактивного контенту для комунікації, спільної роботи, візуалізації та гейміфікації навчання, як показала практика, є такі web сервіси: ZOOM, CLASSROOM, ClassDojo тощо.

У ході наукового пошуку було з'ясовано, що на платформі «На урок» можна знайти багато вебінарів, присвячених різноманітним аспектам викладання мистецтва, включаючи використання цифрових інструментів для створення інтерактивних уроків, техніки оцінювання учнівських робіт у дистанційному форматі, а також методики залучення учнів до творчої діяльності через онлайн-ресурси.

Ціним є досвід Л. Лойко в проведенні дистанційних уроків з мистецтва. В організації щоденного освітнього процесу вона надавала учням консультації щодо виконання завдань, відзначала найкращі практичні роботи: вироби декоративно-прикладного мистецтва, гарні ескізи, цікаві проекти, а також відеосюжети виконання виробів. Вона активно використовувала Google Classroom для надання завдань, заохочення учнів до спільної роботи та підтримання зв'язку з ними. Здобувачі освіти виконували практичні роботи у альбомах та надсилали вчителю файли з виконаними домашніми завданнями у Classroom або у Viber, проходили тестування відповідно вивченої теми на освітній платформі: «На урок». Вона розуміє, що діти сьогодні зростають у мобільному світі, і для них цифрове середовище є природним способом

отримання та обміну інформацією [3].

Корисним для реалізації дистанційного навчання використання онлайн-сервісів таких як, LearningApps.org та Wordwall які дозволяють створювати інтерактивні вправи. Наприклад, завдяки ним можна створити вправи для учнів де потрібно з'єднати зображення відомих мистецьких творів з їхніми авторами.

Інтерактивні доски, такі як Smart Board, Padlet або Promethean Board, розширюють горизонти взаємодії між викладачами та учнями. Вони дозволяють викладачам демонструвати матеріали у візуальному та інтерактивному форматі, а також включати учнів у активну взаємодію з матеріалами під час уроку. Так, наприклад дошку Padlet вчителі використовують для того щоб учні прикріплювали вже виконанні роботи.

Віртуальні тури по музеям та галереям, а також використання інтерактивних досок, дозволяють учням відчувати мистецтво ближче, незважаючи на географічні або будь-які інші обмеження. Платформа Google Arts & Culture пропонує користувачам віртуальні тури галереями світових музеїв, надає доступ до інформації про художні твори та дозволяє створювати власні віртуальні колекції. На платформі представлено понад 30 віртуальних турів, 150 інтерактивних виставок та 300 тисяч фотографій і відео.

Проте педагоги-практики наголошують, що жоден електронний курс не зможе замінити традиційного практичного заняття, де учень присутній особисто, отримує методичні рекомендації щодо виконання вправ і має можливість відпрацювати навички під контролем викладача. Дистанційне навчання має свої переваги і недоліки. Однак, за умови врахування особливостей, правильної мотивації та організації зворотного зв'язку, дистанційне навчання успішно використовується видатними закладами освіти по всьому світу [1].

Варто наголосити, що змішаний підхід до навчання, на відміну від дистанційного, поєднує гнучкість і зручність дистанційного навчання з перевагами традиційних класів. Він займає провідне місце серед сучасних

методів навчання, тому що спрямований на ефективне здобуття знань та навичок через інтеграцію аудиторної та поза аудиторної навчальної діяльності. Цей підхід базується на поєднанні традиційного та дистанційного навчання, що дозволяє учням контролювати час, місце, маршрут і темп свого навчання. Багато сучасних шкіл використовують змішане навчання для засвоєння різноманітних курсів. На уроках інтегрованого курсу «Мистецтво» такий тип може реалізуватися таким чином, що всі теоретичні завдання виконуються онлайн, а практичні в класі де вчитель може наочно продемонструвати те як потрібно виконувати завдання. Але не на всіх територія України наразі можливо реалізувати такий тип навчання [4].

Отже, змішане та дистанційне навчання наразі є тими типами навчання які реалізуються в Україні через складну та напружену ситуацію у країні. Реалізація дистанційного та змішаного навчання на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво» має значний потенціал для покращення якості освіти. Дистанційне навчання дозволяє забезпечити гнучкість і доступність, а змішане навчання поєднує переваги традиційних і сучасних методів, створюючи сприятливі умови для розвитку творчих здібностей учнів. Використання інформаційно-комунікаційних технологій відкриває нові можливості для індивідуалізації навчання та розширення доступу до культурних ресурсів. Основними викликами залишаються технічні обмеження та потреба у високому рівні самодисципліни учнів.

Безперервна передача кращого досвіду минулого від покоління до покоління через національну освіту забезпечує розвиток нації. Лише таким чином національна освіта, вбираючи в себе культурні європейські та світові цінності, зможе вносити власний етнокультурний внесок у досягнення цивілізації. На нашу думку, у зв'язку з інтеграцією країн в єдиний освітній простір Європи, варто переглянути культурологічну складову в національних вишах, посилюючи опору на національну художню складову.

Отже, в умовах війни в Україні впровадження дистанційного та

змішаного навчання на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво» є критично важливим для забезпечення безперервності освіти. Ці методи дозволяють учням продовжувати навчання, незважаючи на фізичні та безпекові обмеження. Використання цифрових інструментів сприяє збереженню якості навчання, забезпечуючи доступ до навчальних матеріалів і підтримуючи комунікацію між учнями та вчителями. Важливо також зазначити, що дистанційне навчання надає можливість для інноваційних підходів до викладання мистецтва, що може підвищити зацікавленість і мотивацію учнів. Попри виклики, які постають перед освітньою системою, досвід дистанційного та змішаного навчання може стати цінним інструментом для подальшого розвитку освітніх практик в Україні.

Список використаних джерел

1. Алтухова А. В. Можливості використання дистанційного навчання у підготовці майбутніх вчителів образотворчого мистецтва. Scientific Collection «InterConf». 2021. № 58: Theory and Practice of Science: Key Aspects : Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference, Rome, Italy, May 21–22, 2021. Pp. 97–102.

2. Бандура В. А. Засоби та інструментарій дистанційного навчання. URL : <https://naurok.com.ua/zasobi-ta-instrumentariy-distanciynogo-navchannya-206050.html>
(дата звернення: 01.06.2024)

3. Лойко Л. Є. Стан викладання образотворчого мистецтва в умовах змішаного навчання з використанням технологій дистанційного навчання у 2023-2024 н.р. URL : <https://naurok.com.ua/stan-vikladannya-obrazotvorchogo-mistectva-v-umovah-zmishanogo-navchannya-z-vikoristannyam-tehnologiy-distanciynogo-navchannya-u-2023-2024-n-r-399700.html> (дата звернення: 01.06.2024)

4. Фандєєва А. Є. Змішане навчання як технологія змін і трансформації. *Народна освіта*, 2017. Вип. 2, С. 4–9. URL : https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4544 (дата звернення: 01.06.2024)